



Planstrategi 2016-2019

Høyringsframlegg

Innholdsliste

Innholdsliste	3
1. Innleiing	4
1.1 Bakgrunn og føremål	4
1.2 Plan og bygningslova om kommunal planstrategi	4
2. Utviklingstrekk og utfordringar som påverkar planbehovet	5
2.1 Folketalsutvikling og befolkningsstruktur	5
2.2 Næringsstruktur og sysselsetting.....	7
2.3 Oppvekst og utdanning.....	8
2.4 Folkehelse og levekår.....	9
2.5 Kommuneøkonomi	10
2.6 Klima og miljø	11
2.7 Sentrale utfordringar.....	11
3. Prioriterte satsingsområde og planbehov	12
3.1 Sentrale satsingsområde	12
3.2 Behov for revisjon av kommuneplanen?	12
3.3 Planbehov og prioritering fram mot 2019	14
3.3.1 Overordna strategiplanar	14
3.3.2 Tema og sektor(fag)planar	15
3.3.4 Reguleringsplanar	16

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn og føremål

Kommunal planstrategi er ikkje ein plan med føremål å drøfte målsettingar og strategiar. Føremålet er drøfte utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon for slik å ha eit grunnlag for å vurdere planbehovet i inneverande valperiode.

Kommunal planstrategi skal tydeleggjere kva planoppgåver kommunen bør starte opp eller kva planar som kan vidareførast for å leggje til rette for ynskja utvikling i kommunen fram mot 2019. Slik skal kommunen sitt planarbeid vere styrt etter behov og ikkje verta meir omfattande enn nødvendig. Det vil slik vere enklare å prioritere planoppgåver basert utfordringar og behov.

1.2 Plan og bygningslova om kommunal planstrategi

Etter plan og bygningslova § 10-1 har kommunen plikt til å vedta ein kommunal planstrategi seinast eit år etter at det nye kommunestyret er konstituert.

"Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. "

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

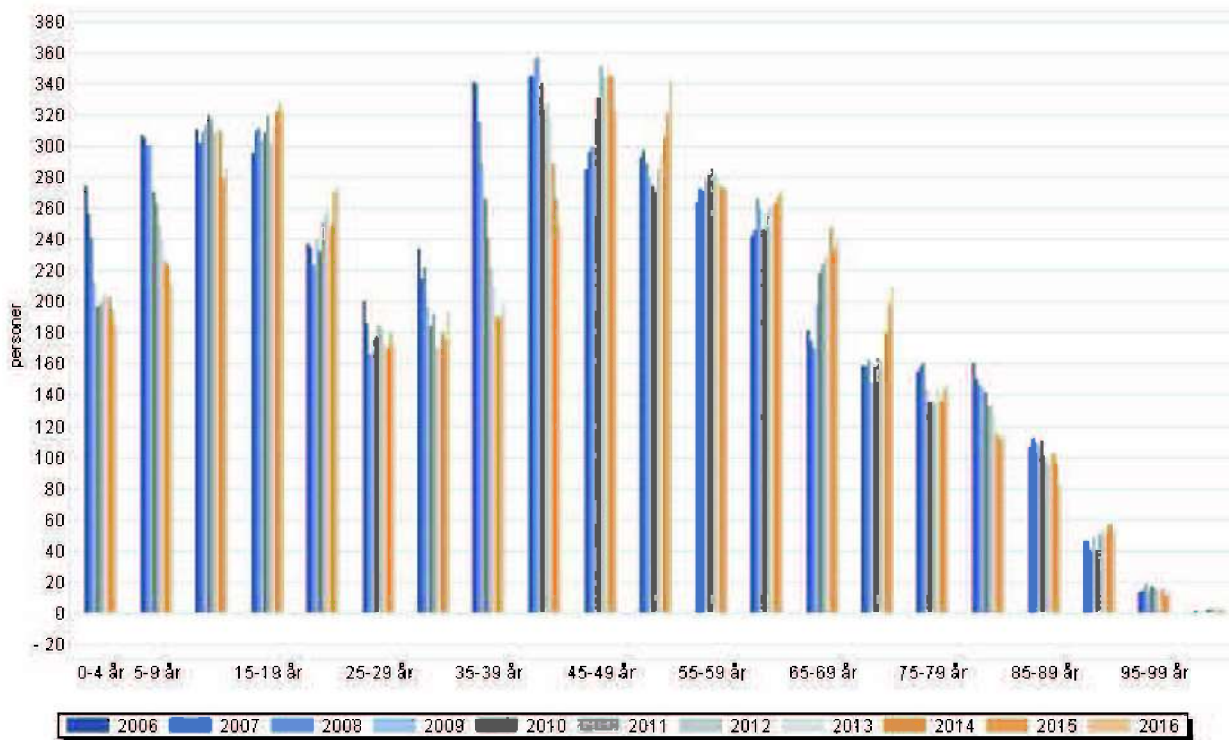
Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. PBL kapittel 11.

2. Utviklingstrekk og utfordringar som påverkar planbehovet

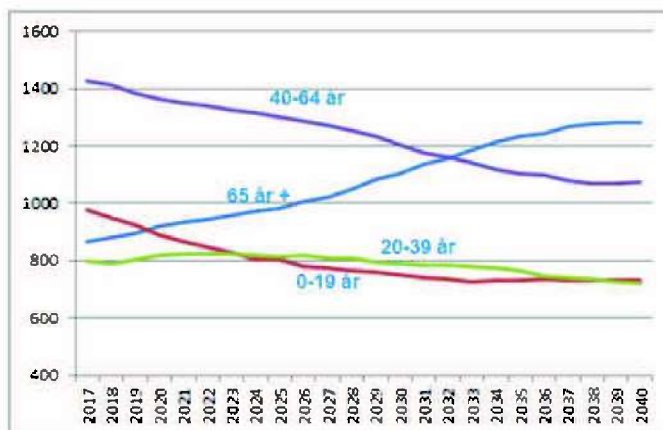
2.1. Folketalsutvikling og befolkningsstruktur

Pr. 1. januar 2016 hadde Høyanger kommune 4161 innbyggjarar. Det er ein nedgang på 287 personar dei siste 10 åra (2006 til 2016). Årsaka til dette er negative fødselstal og fråflytting spesielt innanfor aldersgruppa 30-39 år. T.d. har talet innbyggjarar i aldersgruppa 30-39 år gått ned frå 575 til 391 den siste 10 års perioden.



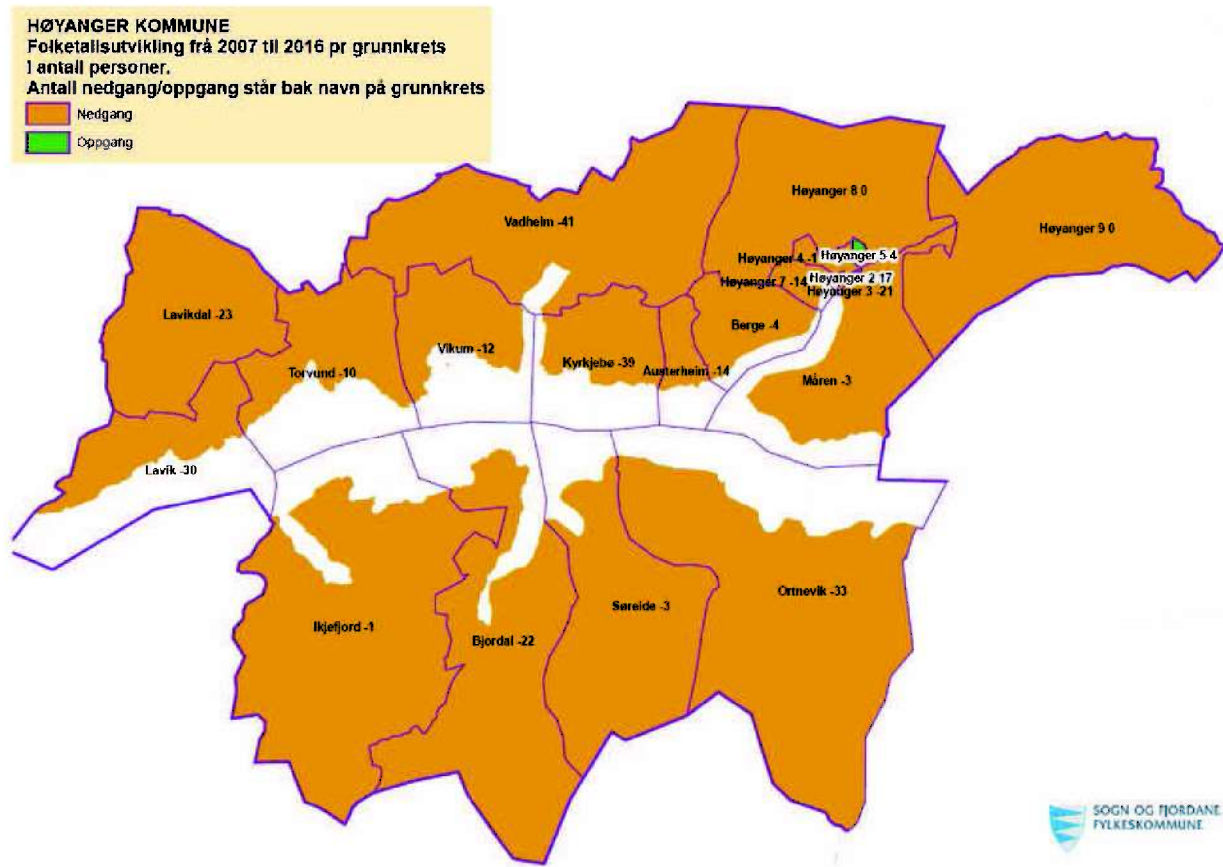
Ei slik utvikling får konsekvensar for talet born og unge mellom 0-15 år. I perioden 2006-2016 har talet born i alder 0-4 år gått ned frå 275 til 185 og i alder 5-9 år gått ned frå 307 til 212. Ei slik utvikling vil på sikt verke inn på talet born i aldersgruppa 10 -19 år og dermed elevtalet på barne- og ungdomsskulane i kommunen, samt den vidaregåande skulen.

Framskrivningar frå SSB visar at tal eldre kjem til å auke, medan talet innbyggjarar i dei andre aldersgruppene går ned. Størst nedgang får ein i gruppa 40-64 år.

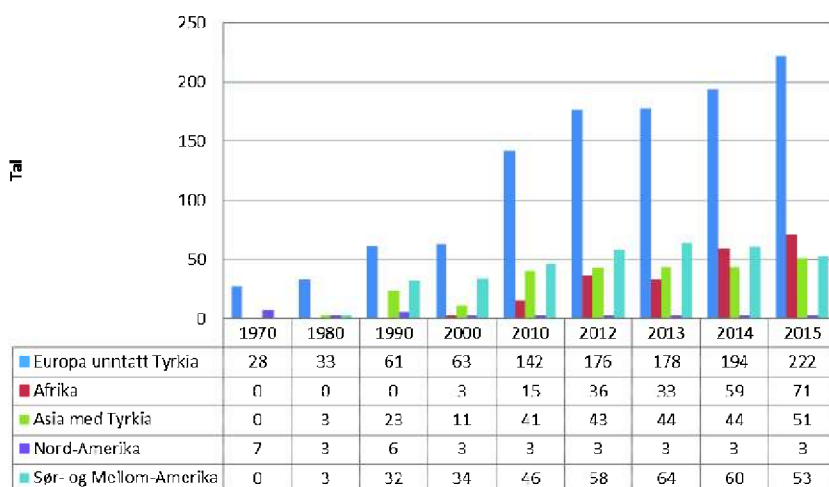


Denne aldersgruppa utgjer ein stor del av arbeidsstyrken. Høyanger kommune har også ein større prosentdel 80 år og eldre enn fylket og landet.

Folketalet har gått ned i alle grunnkretsane i perioden 2007-2016, med unntak av delar av Høyanger. Dei fire siste åra (2012-2016) har folketalet i kommunesenteret auka frå 2169 til 2199.



Kvar kjem innvandrarane frå?



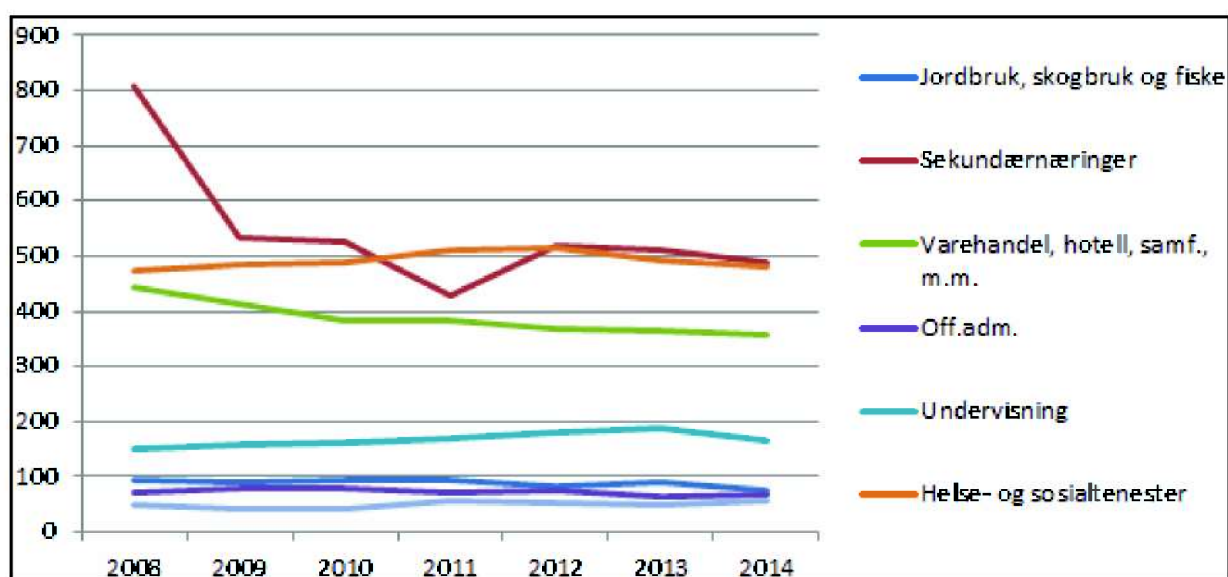
Talet innvandrarar i kommunen har auka frå 149 (2006) til 415 (2016), og utgjer i dag 9,6 % av innbyggjarane i kommunen. Størsteparten av innvandrarar til kommunen kjem frå Europa, men sidan 2010 har det også vore ei auke i innvandring frå Afrika

og Asia.

2.2. Næringsstruktur og sysselsetting

Talet personar med arbeidsstad i Høyanger kommune har blitt redusert frå 2146 personar i 2006 til 1695 personar i 2014. Dette talet speglar i hovudsak talet industriarbeidsplassar som har blitt redusert i perioden 2008-2014 jf. blant anna Fundo Wheels sin konkurs i 2009.

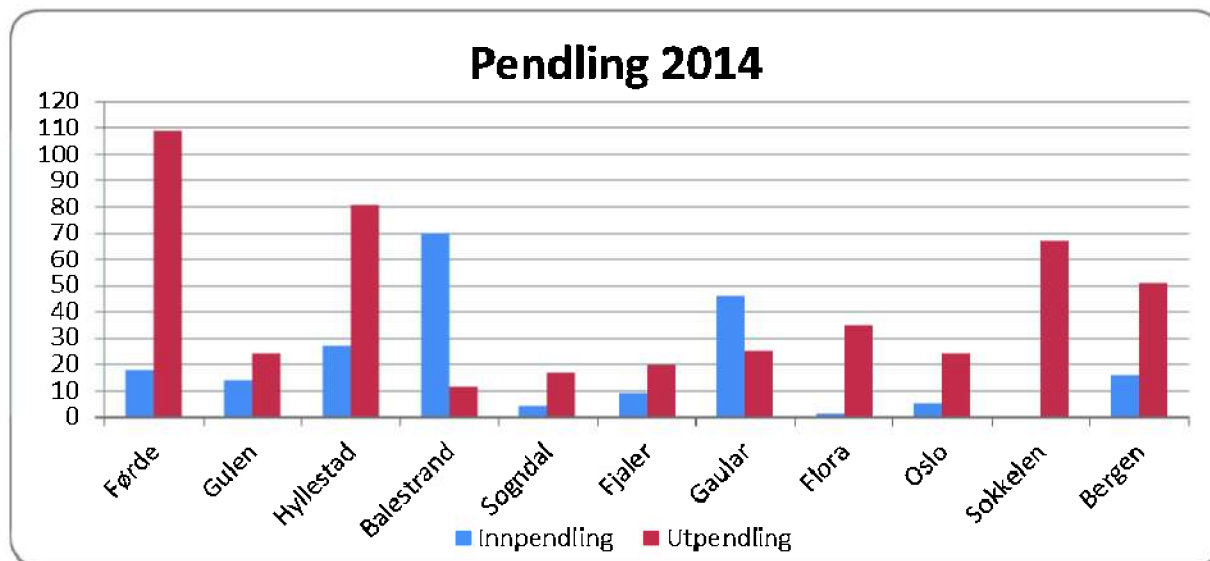
Innanfor dei andre næringane i kommunen har sysselsettinga vore stabil. Kommunal, fylkeskommunal (blant anna Høyanger vidaregåande skule) og statleg sektor (Helse Førde, Tronvik) er viktig når det gjeld sysselsetting innanfor helse og sosiale tenester, undervisning og administrasjon.



Arbeidsløysa har i eit historisk perspektiv vore låg og stabil, med unntak av enkelthendingar med omstrukturering (Hydro), nedbemanning og konkurs (Fundo Wheels). I 2009 og 2010 er arbeidsløysa blitt redusert. Det skuldast dels at nye verksemder har blitt etablert i omstillingsperioden og at desse bedriftene har auka sysselsettinga. Sidan 2010 har arbeidsløysa vore rundt 2%. Arbeidsløysa pr. januar 2016 er 3,9% (83 personar) og er det høgaste som er registrert sidan februar 2011.

I 2014 er det registrert 2003 sysselsette personar busett i Høyanger kommune, medan det er registrert 1695 sysselsette personar med arbeidsstad i Høyanger kommune. Det betyr at det er netto utpendling frå kommunen. Det er i hovudsak menn innan industri, bygg- og anlegg og andre tekniske tenester som pendlar, samt eit mindre tal kvinner innanfor tenesteytande næringar. Utpendling har auka dei seinare åra, noko som viser at Høyanger kommune i større grad er integrert i ein større bu- og arbeidsregion. Største utpendlingskommunar er

Førde, Hyllestad, Sjøkkelen og Bergen. Største innpendlingskommunar er Balestrand og Gaular.



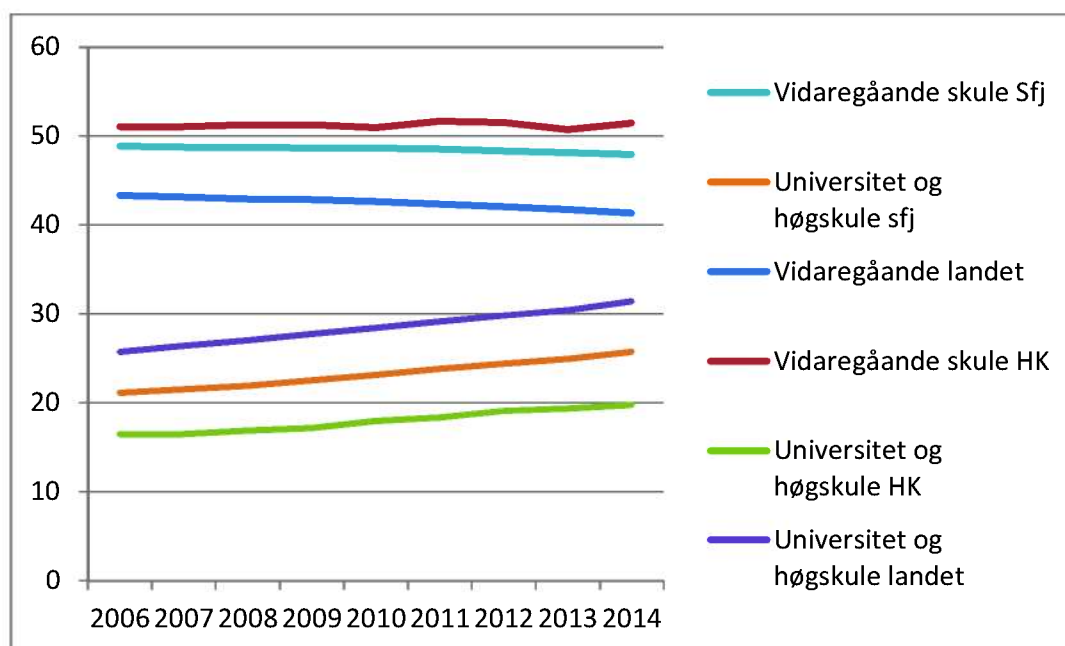
2.3 Oppvekst og utdanning

Kommunen har ein desentralisert barnehage- og skulestruktur med skular og barnehagar i Bjordal, Lavik, Vadheim, Kyrkjebø og Høyanger. Pr. januar 2016 var det 527 elevar i skulane og 195 born i barnehagane i kommunen. Høyanger skule er den største eininga med 338 elevar og ca. 60 tilsette. Vaksenopplæringa har pr. februar 2016 ca. 250 elevar.

Barnehagedekninga i kommunen er god og 100% av dei som har krav på plass i barnehage får tilbod. Ventetida for dei andre er låg. Dekningsgraden for aldersgruppa 1-5 år i 2015 var 92%. Ingen av barnehagane har opningstid meir enn 10 timar pr. dag. Talet styrarar og pedagogiske leiarar med godkjent barnehageutdanning har gått ned frå 95,5% i 2010 til 83,3% i 2015. Totalt sett har 32% av dei tilsette pedagogisk utdanning. Dette er litt lågare enn landsgjennomsnittet.

Prosentdelen elevar med behov for spesialundervisning har vore svakt aukande i perioden 2006 (7,2%) til 2015 (8,1%). Behovet var størst i 2012 då 12,7% av elevane i grunnskulen fekk tilbod om spesialundervisning. I 2012 vart det satt i verk tiltak for å redusere behov for spesialundervisning. Som ein konsekvens av dette har talet sidan 2013 blitt redusert.

Befolkninga har i 2014 noko lågare utdanningsnivå enn lands- og fylkesgjennomsnittet. Utviklinga frå 2006 til 2014 er positiv då talet innbyggjarar med høgare utdanning har gått opp frå 16,5% til 19,8%



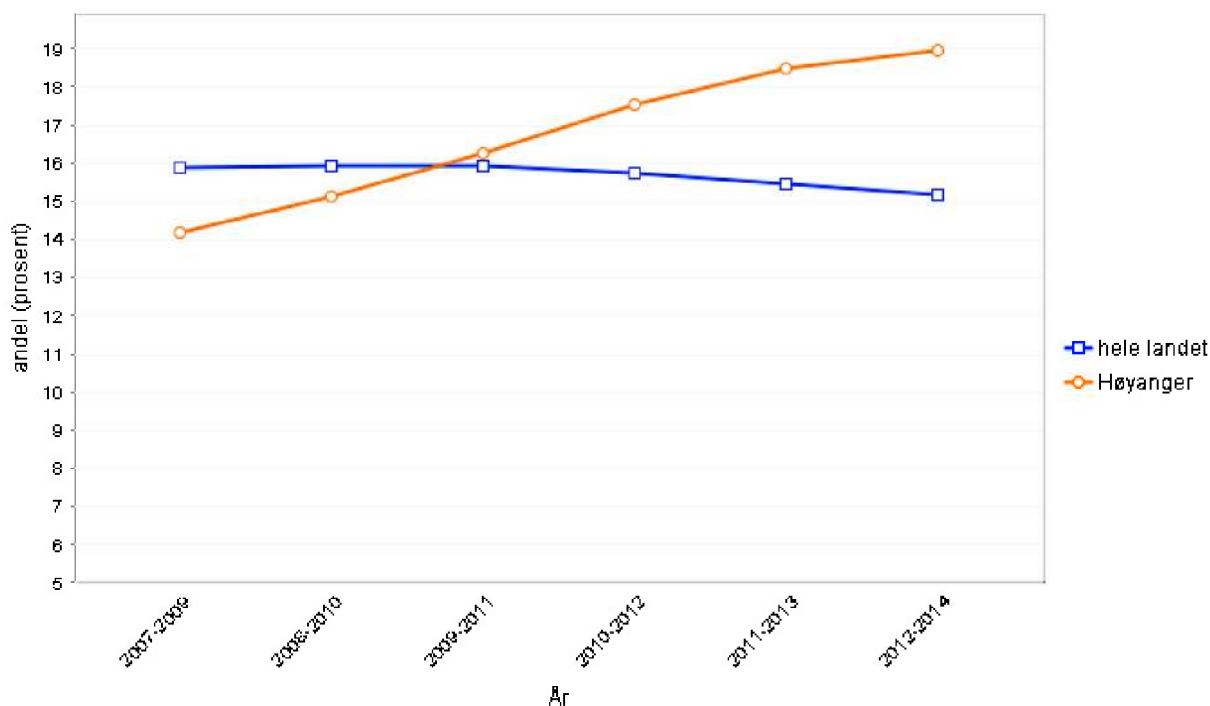
Folkehelseinstituttet sin statistikkbank viser at 92% av elevane i 7. og 85% av elevane i 10. klasse trivs på skulen. Dette er til liks med landsgjennomsnittet. Fråfall frå vidaregåande skule har i kommunen blitt redusert med over 10% sidan 2008, og ligg i 2012-2014 på 15%. Dette er ei særst positiv utvikling, og gjer at Høyanger kommune ligg vesentleg lågare enn landsgjennomsnittet når det kjem til fråfall frå vidaregåande skule.

2.4 Folkehelse og levekår

Høyanger kommune har eit høgre tal personar innlagt på sjukehus for personskader etter ulykker samanlikna med resten av landet. I perioden 2008 -2010 ligg kommunen i snitt på 16,3 skader pr. 1000 innbyggjarar, medan snittet for landet er 12,8 (Folkehelseprofil 2016). Høyanger kommune ligg generelt lågare enn landet med omsyn til brukarar av primærhelsetenesta som får behandling av psykiske symptom og lidningar og hjarte- og kar sjukdommar. Bruk av legemiddel til behandling av diabetes 2 er på same nivået som resten av landet.

Talet uføretrygda under 40 år ligg i snitt i perioden 2012-2014 på 2,2%. Dette talet har vore relativt stabilt sidan 2007. Samla innanfor aldersgruppa 18-66 år er 9,1% av innbyggjarane uføretrygda. Dette er til liks med snittet for landet. I 2010 var talet i underkant av 9%. 4,2% av innbyggjarane i alderen 25-66 år fekk økonomisk sosialhjelp i perioden 2010-2012.

Talet born av eineforsørgjarar har auka i perioden 2007 til 2014. I 2014 var ca. 19% av born i alderen 0-17 år born av eineforsørgjarar. Denne utviklinga er motsett av utvikling ein ser elles i landet.



Høyanger kommune har eit høgre tal gutar og jenter med overvekt eller fedme. Ved sesjon er 27,4% (4 års gjennomsnitt) av gutar og jenter, som har oppgitt høgde og vekt, innanfor KMI kategori overvekt eller fedme. Tilsvarende tal for landet er 21,4%. Av alle fødande kvinner i perioden 2012-2014 var gjennomsnittleg 45% registrert med ein KMI over 25. Tilsvarende tal for landet er 34%.

2.5 Kommuneøkonomi

Høyanger kommune har høge inntekter, men også store utgifter og høg lånegjeld. Netto lånegjeld pr. innbyggjar er 101 641,-, neste 34 000,- høgare enn KOSTRA gruppa kommunen tilhøyrar og ca. 33 000,- høgare enn fylkessnittet. Dei høge inntektene gir moglegheit til halde høg kvalitet på tenestene ein leverar. Høg kvalitet på tenestene inneberer høge driftskostnadar samanlikna med andre kommunar. Den høge lånegjeld kjem som konsekvens av fleire større investeringar dei seinare åra.

Kraftinntekter i form av konsesjonskraft, heimfall og regulerings- og konsesjonsavgifter gjer likevel det økonomiske framtidsbildet akseptabelt. I perioden 2016–2019 er desse inntektene budsjettert til ca. 29 mill. årleg. I tillegg kjem inntekter frå eigedomsskatt på ca. 42 mill. årleg.

Dette gjer at sjølv om Høyanger kommune til liks med andre kommunar må prioritere både med omsyn til drift og investeringar er det økonomisk handlingsrom til å løfte enkelte viktige prosjekt og tiltak som kan fremje ynskja samfunnsutvikling.

2.6 Klima og miljø

Høyanger kommune er utsett for flaumfare og skred. Om lag 35 objekt er sikra mot flaumskadar. I tillegg er havnivået i kommunen forventa å stige med 68 cm, og mogleg stormflod kan komme til å ligge på 248 cm over kote 0 i 2100. Dette kan føre til skader på busetnad og infrastruktur på grunn av overfløyming av område der ein tidlegare ikkje har registrert skader.

Dett er forventa av episodar med kraftig nedbør aukar vesentleg i både intensitet og frekvens; noko som vil stille større krav til handtering av overvatn i utbygde strom. Auka frekvens av lokal, intens nedbør aukar sannsynet for flaum i tettbygde strom og små bratte vassdrag. Ein må vere spesielt merksam på at mindre bekkar og elver kan finne nye flaumvegar (klimaprofil Sogn og fjordane, NVE).

Framtidig klimautvikling vil kunne gje auka frekvens av skred som er knytt til regnskyll/flaum, snøfall og snøsmelting. Jordskred, flaumskred og sørpeskred vil førekomme oftare (klimaprofil Sogn og fjordane, NVE).

Det vert årleg produsert i underkant av 1 000 GWh elektrisk energi frå Høyangeranlegga. Energiforbruket til Høyanger kommune vert i hovudsak dekkja av elektrisitet. I Høyanger tettstad er det utbygd fjernvarmenett som nyttar spillvarme til oppvarming av kommunale bygg.

Transportsektoren utgjer om lag 5% av samla energibruk i kommunen, men 20% om ein ser bort frå kraftkrevjande industri. Transportsektoren er også største kjelda til utslepp av CO₂ ekvivalentar om ein ser bort frå kraftkrevjande industri. Desse utsleppa er aukande.

2.7 Sentrale utfordringar.

Utan ein positiv flyttebalanse, spesielt innanfor aldersgruppa 20-40 år vil ein sjå ein nedgang i arbeidsstyrken i kommunen. At talet arbeidsplassar har blitt redusert den siste 10-års perioden forsterkar den negative trenden innan folketalsutviklinga.

Folketalsutviklinga vil verke inn på framtidige fødselstal og slik gi reduserte inntekter gjennom mindre statlege overføringar og skatteinntekter. Saman med ein aldrande befolkning og aukande utgifter til pleie og omsorgssektoren vil utviklinga setje kommunen sitt tenestetilbod under press. Negativ folketalutviklinga vil også vere eit hinder for å realisere mål om vekst i næringslivet, og kan vidare tvinge fram ei drøfting kring skulestruktur og skuletilbod.

Innvandring til kommunen har auka og slik sett motverka den negative folketalutviklinga. Høyanger kommune har i aukande grad blitt fleirkulturelt med eit større mangfald i type menneskjer blant innbyggjarane. Fokus på integrering vil vere viktig for trivsel og for å hindre fråflytting.

Noreg har signert Parisavtalen om klima. Avtalen skal bidra til auka innsats for utslippsreduksjon og forsterke arbeidet med klimatilpassing. Skal Noreg oppfylle sin del av avtalen er det truleg at også kommunar vil bli pålagt å arbeide aktivt med utslippsreduksjon og klimatilpassing.

3. Prioriterte satsingsområde og planbehov.

3.1. Sentrale satsingsområde

Med bakgrunn i utviklingstrekk og sentrale utfordringar drøfta ovanfor er følgjande satsingsområde definert som viktige i inneverande valperiode;

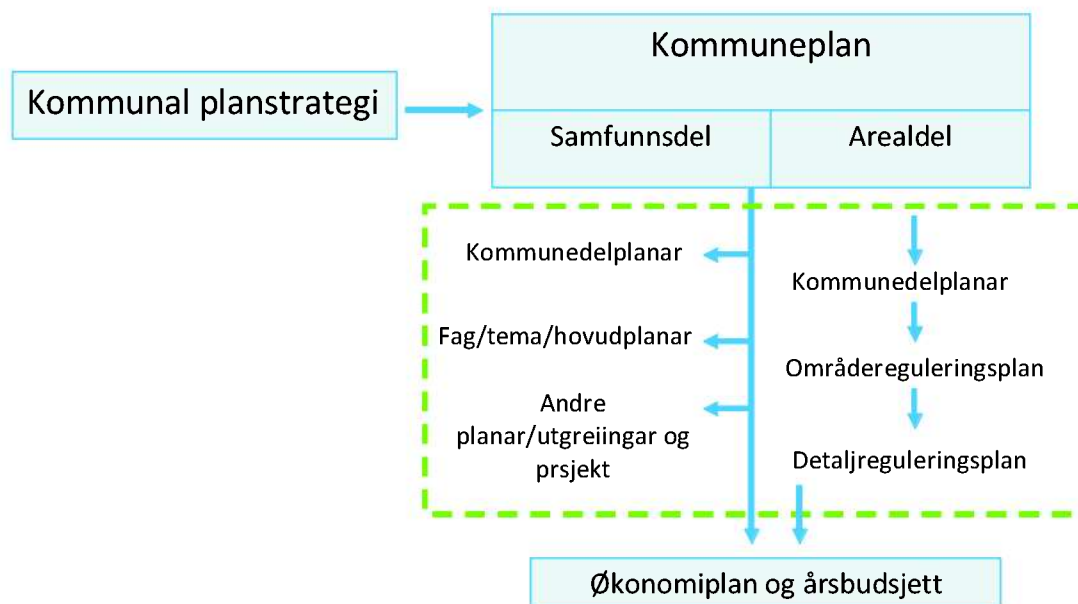
- Auka folketalet
- Auka talet arbeidsplassar/vekst i næringslivet
- Integrering og fleirkulturelt arbeid
- Utsleppsreduksjon og klimatilpassing
- Folkehelse, utjamning av sosial ulikskap og trygge lokalsamfunn

3.2. Behov for revisjon av kommuneplanen?

Kommuneplanen inneheld kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel, tematiske kommunedelplanar (KDP) og handlingsdel/økonomiplan. Samfunnsdelen tek stilling til langsiktige utfordringar, mål og strategiar for kommunesamfunnet som heilskap, og

kommunen som organisasjon. Arealdelen er ein arealplan for heile kommunen som visar samanheng mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

Kommuneplanen er ein overordna, grovmaska plantype. Det betyr at det må fokuserast på kopling og samanheng mellom den langsiktige samfunnsdelen, sektorane sin planlegging og forvaltning i kommunen, den rettsleg bindande arealdel og handlingsdelen (økonomiplan) av kommuneplanen. Plansystemet kan illustrerast slik:



Kommuneplanen sin samfunnsdel vart vedteken i kommunestyret januar 2013, og kommuneplanen sin arealdel vart vedteken februar 2016. Handlingsdelen vert revidert årleg i samband med økonomiplanarbeidet. Utanom desse gjeld enkelte kommunedelplanar.

Gjeldande samfunnsdel er frå 2013. Vurderingar av plandokumentet tilseie at det ikkje er eit tydeleg nok styringsdokument for korleis Høyanger kommune (både som kommune og samfunn) i fellesskap skal oppnå ønskt utvikling. Tenesteområda sine satsingsområda er ikkje omtala og ein misser difor koplinga mellom tenesteområda sitt arbeid og Høyanger kommune sine overordna felles mål.

For å imøtekomme utfordringar omtala ovanfor er det viktig med eit overordna styringsverktøy som tydeleggjer mål, satsingar, oppgåver og ansvar. Planstrategidokumentet legg difor opp til at kommuneplanen sin samfunnsdel blir teke opp til revisjon tidleg i kommunestyreperioden. Kommuneplanen sin arealdel er av ny dato og blir vurdert revidert først i 2019.

3.3. Planbehov og prioritering fram mot 2019

3.3.1. Overordna strategiplanar

Tema	Plannavn	Vedtatt	Ansvar	2016	2017	2018	2019
Alle tema	Kommuneplanens samfunnsdel	2013	Rådmann	X			
Alle Tema	Kommuneplanens arealdel	2016	Rådmann				X
Økonomi	Økonomiplan	2015	Rådmann				X
Integrering	KDP for integrering og fleirkulturelt arbeid	Ny	Rådmann		X		
Kultur og fritid	KDP Idrett og fysisk aktivitet	2014	Kultur og kommunikasjon			X	
Oppvekst og utdanning	KDP for oppvekst	1994	Oppvekst		X		
Samfunnstryggleik og beredskap	KDP Trafikktryggleik	2014	Plan og utvikling			X	
Klima og miljø	KDP Energi og klima	2010	Plan og utvikling		X		
Samfunnstryggleik og beredskap	Kommunal beredskapsplan	2014	Rådmann			X	
Samfunnstryggleik og beredskap	Overordna ROS analyse		Rådmann		X		
Næring og verdiskaping	Verdiskapingsplan	2016	HNU	X			

3.3.2 Tema og sektor(fag)planar

Tema	Plannavn	Vedtatt	Ansvar	2016	2017	2018	2019
Helse og omsorg	Smittevern -og pandemiplan (turberkulose)	2015	Helse og omsorg				X
Helse og omsorg	Plan for habilitering og rehabilitering	2011	Helse og omsorg	X			
Helse og omsorg	Rusplan	2011	Helse og omsorg	X			
Helse og omsorg	Vold i nære relasjonar	2012	Helse og omsorg		X		
Helse og omsorg	Plan for helsemessig og sosial beredskap	2011	Helse og omsorg	X			
Helse og omsorg	Temaplan for psykisk helse	2011	Helse og omsorg	X			
Helse og omsorg	Demensplan	Ny plan	Helse og omsorg		X		
Helse og omsorg	Bustadsosial handlingsplan	2015	Helse og omsorg				X
Kommunal infrastruktur	Hovudplan avløp	1994	Plan og utvikling		X		
Kommunal infrastruktur	Hovudplan veg	1994	Plan og utvikling			X	
Kommunal infrastruktur	Vedlikehaldsplan for kommunale bygg	Ny	Plan og utvikling	X			
Organisasjon	Kommunal plan for kompetanseheving	Ny	Personalavd.		X		
Organisasjon	Arkivplan	2000	Personalavd.	X			
IKT	Plan for IKT tryggleik	Ny	Personalavd.			X	
Kulturminne	Kulturminneplan	2016	Kultur og kom.				X

3.3.4 Reguleringsplanar

OR = Områderegulering utarbeidast primært av kommunen etter krav i kommuneplanens arealdel, eller når kommunen finner at det er behov for å ivareta verneomsyn eller for å tilrettelegge og legge rammer for vidare planlegging, utvikling og bygging. Det er i utgangspunktet ei kommunal oppgåve å utarbeide områderegulering.

DR = Detaljregulering skal følgje opp og konkretisere overordna arealdisponering i kommuneplanens arealdel eller områderegulering. Detaljregulering er ei planform for gjennomføring av utbyggingsprosjekt og tiltak, og erstattar tidlegare detaljert reguleringsplan og utbyggingsplan.

Plantype	Tema	Plannavn	Ansvar	2017	2018	2019	2020
DR	Næring/service/bustad	Reguleringsplan "gamle Vaimbly" – Vadheim sentrum	Plan og utvikling			X	
DR	Bustad	Reguleringsplan busadområde Nedre Austrheim	Plan og utvikling		X		
OR	Bustad/rekreasjon/næring	Reguleringsplan Sæbøstranda - molo	Plan og utvikling				X
DR	Infrastruktur	Reguleringsplan fylkesveg 55 – Frivika til Ulvåna	Plan og utvikling				X
DR	Bustad	Bustadfelt på Søreide	Plan og utvikling		X		
DR	Rekreasjon	Sti Hovland i Vadheim.	Plan og utvikling	X			
DR	Rekreasjon	Kraftanlegga/Trappene Høyanger sentrum.	Plan og utvikling		X		